

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Kosarzyska las

Kod krajobrazu: 24-513.56-001

Położenie administracyjne: Gmina Rajcza, Powiat żywiecki;
Gmina Milówka, Powiat żywiecki

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Rozproszona zabudowa wsi Rachowiec widoczna od północy spod Koczego Zamku (fot. Adam Kaliszuk)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Kosarzyska las
ID	1833
Kod krajobrazu	24-513.56-001
Typ, podtyp krajobrazu	3b - Z przewagą siedlisk lasowych
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	513.56
Nazwa mezoregionu*	Beskid Żywiecko-Kysucki
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Krzemianowe i glinokrzemianowe - erozyjne: pogórzy
Kod podokręgu geobotanicznego*	H.1a.5.b
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Zachodniej Części Beskidu Żywieckiego
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	33
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna karpacka, odmiana zachodniokarpacka, forma regłowa
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.A.5
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Podhale, Ziemia Żywiecka, Nowotawska
Położenie administracyjne	Gmina Rajcza, Powiat żywiecki; Gmina Milówka, Powiat żywiecki
Powierzchnia (ha)	1171,56

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w Beskidzie Żywiecko-Kysuckim w rejonie Zwardonia z polanami pasterskimi m.in. Rachowiec, Butorza.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu z kryterium unikatowości ze względu na występowanie obiektów architektury warownej i obronnej - tzw. zęby smoka w Lalikach, a także historyczne obiekty infrastruktury komunikacyjnej (dom dróżnika w Lalikach);
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na walory przyrodnicze z charakterystycznymi dla regionu zbiorowiskami, (rezerwat przyrody "Butorza" chroniący dobrze wykształcone powierzchnie dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego z dojrzałym drzewostanem lokalnej odmiany świerka tzw. „świerka istebniańskiego”). Jednostka silnie eksponowana fizjonomicznie z rozległymi widokami w kierunku Tatr oraz wieżą widokową.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Jednostka wyznaczona według granicy siedliskowej lasu, z układem grzbietów wąskich i szerokich, rozczłonkowanych przez małe doliny wciosowe. Jednostka w większości należy do Żywieckiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny (obejmuje najwyższe partie Beskidu Żywieckiego z masywami góorskimi o znacznej deniwelacji i dużych nachyleniach terenu, z dominującymi zbiorowiskami leśnymi piętra regla dolnego i górnego, z polanami pasterskimi zagrożonymi współcześnie sukcesją lasu), Obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH 240006 (ma duże znaczenie dla ochrony siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt). Charakteryzuje się dużą różnorodnością form geomorfologicznych i zróżnicowaniem szaty roślinnej z dobrze zachowanymi zbiorowiskami góorskimi (leśnymi lub nieleśnymi) oraz wynikającej z występowania siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). W granicach jednostki istnieje rezerwat przyrody Butorza (zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych powierzchni dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego z dorodnym drzewostanem „świerka istebniańskiego” na północnych stokach Rachowca). Jednostka jest węzłową częścią korytarza ekologicznego Górna Wisła - Babia Góra.

Walory kulturowe

Walory kulturowe stanowią pojedyncze obiekty o różnym charakterze: fragmenty systemów obronnych tzw. Zęby Smoka zlokalizowane w rejonie drogi S1, kapliczka przydrożna w pobliżu Cerli oraz dom dróżnika przy przystanku kolejowym Laliki.

Fizjonomia krajobrazu

Teren Beskidu Żywiecko-Kysuckiego w rejonie Zwardonia w dużej mierze pokryty lasami, z polanami pasterskimi m.in. Butorza. Jednostka fizjonomicznie ściśle powiązana z innym krajobrazem priorytetowym, zlokalizowanym, w centrum tego krajobrazu, tj. ze szczytem Rachowiec (954 m n.p.m.). Przez obszar przebiega czerwony szlak turystyczny Sól - Rycerka oraz Zbójnicka Ścieżka Trzech Harnasi. We fragmencie obszar przecina wyciąg narciarski. Dobra ekspozycja czynna: liczne ciągi widokowe wzdłuż szlaku na Rachowiec. Dodatkowym walorem krajobrazowym są dojrzałe bory jodłowo-świerkowe w rezerwacie przyrody Butorza.

4 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

